Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000442869

Datum
18 augustus 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
D&B, CZW

Bijlage(n)
2

Aan Minister van BZK
Van DGDOO en DGOBDR

nota

Voortgangsinformatie GRECO

Aanleiding

Nederland is gevraagd om uiterlijk 30 september 2026 de voortgangsinformatie aan te leveren over de opvolging van de aanbevelingen van de Group of States Against Corruption (GRECO), onderdeel van de Raad van Europa, uit de vijfde evaluatieronde. De vijfde evaluatieronde van GRECO gaat over corruptiebestrijding en bevordering van integriteit t.a.v. bewindspersonen en de Nationale Politie en de Koninklijke Marechaussee. In de bijlage treft u de voortgangsinformatie op de acht aanbevelingen voor BZK.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de voortgangsinformatie op de GRECO aanbevelingen ter versterking van het integriteitsbeleid voor bewindspersonen.

Kern

- De vijfde GRECO-evaluatieronde betreft corruptiebestrijding en integriteitsbevordering van bewindspersonen en de Nationale Politie en KMar. GRECO heeft in 2018 aanbevelingen gedaan aan Nederland en wij moeten periodiek rapporteren over de voortgang op deze aanbevelingen.
- In totaal heeft GRECO 16 aanbevelingen gedaan: 8 t.a.v. bewindspersonen en 8 t.a.v. rechtshandhavingsinstanties.
- BZK levert de voortgangsinformatie over de aanbevelingen ter versterking van het integriteitsbeleid voor bewindspersonen. JenV en Defensie voor de aanbevelingen over de Nationale Politie en KMar.
- BZK is eerstverantwoordelijke voor GRECO en levert de gebundelde voortgangsinformatie aan namens Nederland.
- In bijgevoegde Kamerbrief is ook de voortgangsinformatie namens JenV en Defensie opgenomen. Deze tekst ligt nog ter akkoord bij MJenV. Het is dus mogelijk dat er nog iets verandert aan de JenV-tekst.
- Eerder concludeerde GRECO dat ten aanzien van het integriteitsbeleid voor bewindspersonen 6 aanbevelingen deels zijn geïmplementeerd, 1 aanbeveling volledig is geïmplementeerd en 1 aanbeveling niet is geïmplementeerd. U voorziet GRECO van nieuwe informatie (zie de toelichting voor een overzicht per aanbeveling).
- Op een aantal aanbevelingen kunnen we voortgang melden. Of die voortgang in de ogen van GRECO voldoende is om een positief oordeel te vellen over de Nederlandse inzet als geheel, is op voorhand lastig te zeggen. Sommige onderdelen van de GRECO-aanbevelingen verhouden zich minder

goed tot het Nederlandse staatsbestel en politiek-bestuurlijke keuzes, waardoor volledige opvolging van alle GRECO-aanbevelingen niet reëel is. Zo verdraagt zich de aanbeveling tot onafhankelijk toezicht op de gedragscode integriteit voor ministers, slecht met de ministeriële verantwoordelijkheid en vertrouwensregel die inhouden dat een bewindspersoon alleen aan het parlement verantwoording verschuldigd is over zijn doen en laten.

- De voortgangsinformatie is gericht aan GRECO en het is geen vereiste vanuit GRECO om de informatie openbaar te maken. Desalniettemin willen wij de brief met voortgangsinformatie actief openbaar maken. De twee voorgaande brieven met voortgangsinformatie zijn op verzoek van het lid Omtzigt en het lid Dassen ook met de Kamer gedeeld.
- Op basis van de voortgangsinformatie stelt GRECO een nalevingsverslag op. Dit nalevingsverslag wordt besproken en vastgesteld tijdens de plenaire GRECO-vergadering in maart 2027. Hierna vertaalt en deelt u het nalevingsverslag met de Tweede Kamer.

Toelichting
In het onderstaande schema treft u een beknopte samenvatting van hetgeen in de voortgangsinformatie is opgenomen. Het betreft hierbij de aanbevelingen die zijn gedaan over corruptiebestrijding en bevordering van integriteit t.a.v. bewindspersonen. Wanneer het nieuwe informatie betreft, die nog niet in een eerdere voortgangsrapportage met GRECO is gedeeld, is deze tekst dikgedrukt:

Aanbeveling	**Voortgang**
1. Ontwikkeling van een gecoördineerde strategie m.b.t. de integriteit van bewindspersonen, gebaseerd op een risicoanalyse.	- **De wet *regels integriteit en vervolgfuncties bewindspersonen* is op 20 februari 2026 in werking getreden.** - Er is een onafhankelijk adviesrapport uitgebracht om te bepalen of een specifieke aanvulling op het integriteitsbeleid voor rijksambtenaren wenselijk was voor politiek assistenten/adviseurs (PA's). Dit advies is in 2025 afgerond. **Op 14 juli 2025 is een brief aan het parlement gestuurd met de reactie van het kabinet op het adviesrapport. Deze brief bevatte een aantal toezeggingen voor specifieke aanvullingen voor politiek assistenten/adviseurs (PA's). Deze aanvullingen zijn vervolgens door de afzonderlijke ministeries uitgevoerd.** - **In juni 2025 is er een kamerbrief verstuurd over de Nederlandse anti-corruptie aanpak.**
2. Ontwikkeling van een integrale gedragscode voor bewindspersonen met richtsnoeren voor belangenverstrengeling en integriteit gerelateerde kwesties, en dat deze	- Een gedragscode voor bewindspersonen is gepubliceerd; - De Raad van State heeft in november 2022 een advies gepubliceerd over een mechanisme voor toezicht en sancties. In

gedragscode aan een toezicht- en sanctiemechanisme wordt gekoppeld.	overeenstemming met het advies van de Raad van State ziet de Nederlandse regering geen ruimte voor de invoering van een extern of intern mechanisme voor toezicht en sancties. Binnen de Nederlandse rechtsverhoudingen en de rechtsstaat is het niet mogelijk om andere maatregelen op het gebied van toezicht en sancties te treffen dan de rol die het parlement vervult.
3. Vertrouwelijke begeleiding voor bewindspersonen en vergroting van bewustwording van integriteitskwesties bij bewindspersonen, onder meer via periodieke trainingen.	- In overeenstemming met bovengenoemd onafhankelijk adviesrapport **hebben verschillende ministeries een of twee bestaande vertrouwenspersonen aangewezen als voorkeursaanspreekpunt voor politiek assistenten/adviseurs.** - Om het bewustzijn over integriteitskwesties te vergroten bij bewindspersonen, is tijdens verschillende ministerraden meermaals gewezen op het belang van integriteit binnen de overheid. Er is gesproken over integriteitsdilemma's en aandacht besteed aan de relevante regels die ministers in acht moeten nemen wanneer zij op zoek gaan naar een functie voor na hun ambtsperiode. Daarnaast heeft een vertrouwenspersoon een bijeenkomst bijgewoond om de eigen rol en bereikbaarheid toe te lichten aan leden van de regering. Momenteel wordt bekeken hoe het belang van integriteit binnen de overheid periodiek in de ministerraad aan de orde kan worden gesteld.
4. Stellen van regels en richtsnoeren over de omgang van bewindspersonen met derden en lobbyisten en vergroting van de transparantie over de contacten en de onderwerpen.	- **Er wordt gewerkt aan het verbeteren van de paragrafen over lobbyactiviteiten in de toelichting bij nieuwe wetgeving. Door het herzien van de richtlijnen.** - **De huidige regering heeft in het regeerakkoord aangegeven een lobbyregister te willen opzetten. Momenteel werkt de regering een voorstel uit voor de hoofdlijnen van dit register; dit voorstel zal vóór eind 2026 aan het parlement worden voorgelegd.**
5. Invoering van een verplichting om ad hoc melding te doen van een ontstane situatie waarin sprake is van belangenverstrengeling.	- Deze aanbeveling is naar tevredenheid geïmplementeerd. - Regels omtrent het ad hoc melden van belangenverstrengeling ontstaan tijdens

	het ambt zijn opgenomen in de Gedragscode integriteit bewindspersonen, conform de Kamerbrief over het nalevingsverslag GRECO vijfde evaluatie ronde van juli 2021.
6. Stellen van algemene regels over beperkingen bij de aanvaarding van vervolgfuncties.	- **De wet regels integriteit en vervolgfuncties bewindspersonen is op 20 februari 2026 in werking getreden.** - **De wet regels integriteit en vervolgfuncties bewindspersonen** bevat voor twee jaar na ontslag van bewindspersonen een lobbyverbod, een draaideurverbod en een verplichting tot het vragen van onafhankelijk advies over vervolgfuncties.
7. Een verplichting om periodiek in het openbaar opgave te doen van financiële belangen.	- **Er is een geactualiseerd kader vastgesteld voor (toekomstige) ambtsdragers, waarin de regels inzake de openbaarmaking van zakelijke en financiële belangen opnieuw zijn bezien, inclusief de rol van partners en gezinsleden. Op 26 september 2025 is hierover een brief aan het parlement gestuurd.**
8. Actualisering van de wetgeving omtrent onderzoek en vervolging van bewindspersonen.	- **Op 22 mei 2026 zijn twee wetsvoorstellen bij de Tweede Kamer ingediend. Het betreft het wetsvoorstel: Herzieningswet ambtsmisdrijven Kamerleden en bewindspersonen en een voorstel tot grondwetswijziging inzake de vervolging en berechting van ambtsmisdrijven begaan door leden van de Staten-Generaal (Eerste en Tweede Kamer) en bewindspersonen.**

Politieke context

- De aanbevelingen van GRECO in de vijfde evaluatieronde krijgen veel aandacht in de Tweede Kamer.
- Op 24 september staat het Commissiedebat Integriteit Openbaar Bestuur gepland. De kabinetsappreciatie van het vorige GRECO-nalevingsrapport staat geagendeerd voor dit debat.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Voortgangsinformatie GRECO BZK	Betreft de Engelse brief aan het secretariaat van GRECO
2	Brief aan Parlement voortgangsinformatie GRECO BZK	Betreft een brief aan het parlement met de Voortgangsinformatie GRECO BZK